

Uvod

- pojava generativne gramatike polovicom 20. stoljeća – novi broj naziva kojih nema u strukturalizmu i tradicionalnome jezikoslovlju i gramatici
- projekt Jena – prigoda da se nazivlje normira
- generativna fonologija – generativna sintaksa
- šest problemskih tema u izgradnji (generativnoga) nazivlja
  1. Sinonimija
  2. Višeznačnost naziva
  3. Gubljenje naziva
  4. Glagol kao naziv
  5. Metaforičnost i igra riječima
  6. Pokrate

Sinonimija

- različiti su autori za isti pojam upotrebljavali različite nazive, a nerijetko i isti autor u različitim svojim radovima
- prednost stranoga naziva pred domaćim zbog proširenosti: *domena* i *područje*
- problem naziva koji se u internacionalnoj inačici upotrebljavaju u matematici i simboličkoj logici: *derivacija* (*izračun*) i *transformacija* (*preoblika*)
- problem dvaju domaćih naziva: *scope* – *doseg* i *domet*
- dvama engleskim nazivima odgovara jedna domaća istovrijednica: *constituent* i *component* - *sastavnica*

Višeznačnost naziva

- uže značenje u generativnoj teoriji u odnosu na opće jezikoslovlje: *anafora, veznik*
- mijenjanje značenja naziva unutar generativne teorije:

komanda, c-komanda, m-komanda

leksikon

‘apstraktna zbirka leksičkih jedinica u umu govornika’

Obrada natuknice komanda u Jeni

komanda

status naziva: naziv || **obrađivač:** Milan Mihaljević || **faza obradbe:** || **autorski:** ne

definicija: odnos među čvorovima u strukturalnom stablu pri kojemu čvor α komandira čvoru β ako i samo ako čvor α nije nadređen čvoru β i čvor β nije nadređen čvoru α , a svaki čvor koji je nadređen čvoru α nadređen je i čvoru β

radna definicija: odnos među čvorovima u strukturalnom stablu pri kojemu čvor α komandira čvoru β ako i samo ako čvor α nije nadređen čvoru β i čvor β nije nadređen čvoru α , a svaki čvor koji je nadređen čvoru α nadređen je i čvoru β

projekt: jezikoslovlje

potpodručje: generativna gramatika

dopušteni naziv: c-komanda

istovrijednica - engleski: command; c-command

istovrijednica - njemački: Konstituenten-Kommando; C-Kommando

istovrijednica - francuski: commande, c-commande

istovrijednica - ruski: c-command

jezična odrednica: imenica

broj: jednina

rod: ženski

Gubljenje naziva

Glagol kao naziv

Gubljenje naziva

- površinska i dubinska struktura

Glagol kao naziv

- imperativ kao naziv: *izreci, pošalji, privuci, spoji i sroč*
- konvergirati (*converge*) i urušiti se (*crash*)

Metaforičnost i igra riječima

Pokrate

Metaforičnost i igra riječima

- *sluicing* – ispiranje, ispirak
- *pied-piping* – tegljenje (vučenje, šlepanje)
- *feeding* i *bleeding* – hranjenje i branjenje

Pokrate

- N, V, A, P, D, T, C; NP, VP, AP, PP, DP, TP, CP
- I, G, IS, GS

Zaključak

- generativna teorija se stalno mijenja, postoji velik broj podteorija kako u generativnoj sintaksi tako i u morfologiji i fonologiji
- kao posljedica toga novi nazivi nastaju, postojeći nestaju ili mijenjaju značenja (dub. i povr. struktura, komanda, leksikon)
- treba razmišljati o svim terminološkim načelima (strani/domaći, proširenost, tvorbene mogućnosti, kraći/dulji, izbjegavanje višeznačnosti naziva u jednom području)
- osim uobičajenih terminoloških problema, dva su karakteristična za nazivlje generativne teorije: imperativi kao nazivi te metaforičnost i igra riječima

Literatura

- BAUNAZ, LENA; LANDER, ERIC. 2018. Nanosyntax: The Basics. *Exploring Nanosyntax*. Ur. Lena Baunaz i dr. Oxford University Press. New York.
- BIRTIĆ, MATEA. 2008. *Unutarnja struktura odglagolskih imenica u hrvatskome jeziku*. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb.
- CHOMSKY, NOAM 1970. Remarks on Nominalization. *Readings in English transformational grammar*. Ur. Ur. Jacobs, Roderick A.; Rosenbaum, Peter S. Ginn and Co. Waltham, Mass. 184–221.
- CHOMSKY, NOAM. 1995. *The Minimalist Program*. The MIT Press. Cambridge, Mass.
- EMBICK DAVID; NOYER ROLF. 2007. Distributed Morphology and the Syntax–Morphology Interface. *The Oxford Handbook of Linguistic Interfaces*. Ur. Ramchand, Gillian; Reiss, Charles. Oxford University Press. Oxford – New York.
- HUDEČEK, LANA; MIHALJEVIĆ, MILICA. 2009. *Hrvatski terminološki priručnik*. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb.
- JELASKA, ZRINKA. 2004. *Fonološki opisi hrvatskoga jezika: glasovi, slogovi, naglasci*. Hrvatska sveučilišna naklada. Zagreb.
- JOSIPOVIĆ SMOJVER, VIŠNJA. 2017. *Suvremene fonološke teorije*. IBIS grafika. Zagreb.

Literatura

- KIPARSKY, PAUL. 1982. *Explanation in Phonology*. Foris. Dordrecht.
- MARANTZ, ALEC. 2001. *Words*. sažetak izlaganja na WCCFL 20, USCL, 2./2001.
- MIHALJEVIĆ, MILAN. 1991. *Generativna i leksička fonologija*. Školska knjiga. Zagreb.
- MIHALJEVIĆ, MILAN. 1998. *Generativna sintaksa i semantika*. HFD. Zagreb.
- MIHALJEVIĆ, MILICA; MILAN MIHALJEVIĆ. 2000. Imperativ u nazivlju. *Riječki filološki dani* 3. Ur. Stolac, Diana. Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci. Rijeka. 219–226.
- MIHALJEVIĆ, MILAN. 2004. *Minimalistička sintaksa*. neobjavljena skripta.
- RADFORD, ANDREW. 2004. *Minimalist Syntax: Exploring the Structure of English*. Cambridge University Press. Cambridge.
- REINHART, TANYA. 1976. *The Syntactic Domain of Anaphora*. Doktorska disertacija, Massachusetts Institute of Technology. (Dostupno online: <http://dspace.mit.edu/handle/1721.1/16400>)
- ROSS, JOHN ROBERT. 1969. Guess who? U: *CLS 5: Papers from the fifth regional meeting of the Chicago Linguistic Society*. Ur. Binnick, Robert i dr. 252–286.
- ROSS, JOHN ROBERT. 1986. *Infinite syntax!* ALEX. Norwood, NJ.
- SIMEON, RIKARD. 1969. *Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva I: A-O*. Matica hrvatska. Zagreb.
- ŠKILJAN, DUBRAVKO. 1994. *Pogled u lingvistiku*. Školska knjiga. Zagreb.
- TRASK, ROBERT LAWRENCE. 2005. *Temeljni lingvistički pojmovi*. Školska knjiga. Zagreb.

- Hvala na pozornosti!